

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI**

Komisioni për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtave të Njeriut

Dokument parlamentar

R A P O R T

**PËR PROJEKTLIGJIN “PËR DISA NDRYSHIME
NË LIGJIN NR. 8417, DATË 21.10.1998,
“KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”, TË NDRYSHUAR**

Komisioni i Çështjeve Ligjore, Administratës Publike dhe të Drejtave të Njeriut, në mbledhjet e datave 7, 9, 14, 16 dhe 18 prill 2008, **në cilësinë e komisionit përgjegjës**, mori në shqyrtim projektligjin “Për disa ndryshime në ligjin nr. 8417, datë 21.10.1998 “Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, nismë e më shumë se 1/5 së deputetëve të Kuvendit.

Komisioni i Ligjeve, në mbledhjen e datës 7 prill, përcaktoi procedurën për shqyrtimin e amendamenteve të propozuara për ndryshimin e Kushtetutës nga Grupi Parlamentar i Partisë Socialiste. U caktuan dy relatorë, Arenca Trashani dhe Fatmir Xhafaj, respektivisht nga grupet parlamentare të PD dhe PS. Amendamentet e propozuara nga Grupi Parlamentar i PS, të firmosura nga më shumë se 1/5 e deputetëve, kishin në fokus të tyre ndryshimin e modelit të sistemit zgjedhor të përcaktuar në Kushtetutë. Kështu nga sistem i përzier mazhoritar – proporcional që parashikon Kushtetuta aktuale, propozohet sistemi proporcional me zona zgjedhore shumëëmërore.

Në mbledhjen e datës 9 prill, në Komision të Ligjeve u zhvillua diskutimi në parim i projektamendamenteve të Kushtetutës. Relatorët e caktuar nga komisioni bënë komentet e tyre rreth amendamenteve të propozuara dhe mbi bazën e konsultimeve paraprake paraqitën disa propozime të reja në komision.

Në cilësinë e relatorit, Fatmir Xhafaj u shpreh se projektligji i propozuar, me sistemin e paraqitur synon thjeshtim të procesit të votimit, të llogaritjes së mandateve për çdo subjekt konkures dhe nxjerrjes sa më shpejt të rezultateve zgjedhore, garantim të stabilitetit qeverisës, përfaqësim më të drejtë të grave në legjislativ, etj. Ky model i sistemit zgjedhor ndihmon ruajtjen, freskimin dhe krijimin e elitave politike, realizon një shpërndarje më të larmishme politike ndërmjet forcave politike në të gjithë territorin e vendit si dhe siguron një përfaqësim më të drejtë ndërmjet votës së hedhur dhe ndarjes së mandateve në Kuvend.

Sistemi i ri zgjedhor i propozuar është në përputhje me të gjitha parimet themelore kushtetuese të garantimit të votës së lirë, aksesit të gjerë në votim dhe konkurrencës së gjerë politike. Sistemi është në përputhje me të gjitha parimet e njohura të OSBE-ODHIR-it apo kartës së Kopenhagenit për sistemet zgjedhore që garantojnë zgjedhje të lira dhe të ndershme.

Miratimi i këtyre ndryshimeve do të bëjë të mundur vazhdimin e punës në reformën elektorale lidhur me reflektimin e këtyre ndryshimeve dhe adresimin e një sërë çështjesh të tjera në Kodin Zgjedhor. Përfundimi në një kohë sa më të shpejtë i kuadrit kushtetues dhe ligjor do të hedhë bazat për përgatitjen në kohë dhe me cilësi të procesit të ardhshëm zgjedhor, për të mundësuar një proces zgjedhor të lirë dhe të ndershëm në respektim të standarteve ndërkombëtare të gjithëpranuara në këtë fushë dhe normave tona kushtetuese.

Relatorja Arenca Trashani u shpreh se sistemi proporcional që propozohet duket se i përmbush qëllimet pasi ai përqëndrohet më shumë në përfaqësimin e drejtë të partive në parlament dhe në promovimin e diversitetit në përfaqësimin social duke qenë se mangësitë që janë vënë re gjatë zbatimit të sistemit aktual në Shqipëri, janë të shumta.

Konkretisht mangësitë e vëna re janë:

- sistemi zgjedhor aktual lejon që të anashkalohet objektivi kushtetues i proporcionalitetit në përbërjen e Kuvendit, parashikuar kjo në nenin 64, pika 2 të Kushtetutës;
- sistemi elektoral aktual lejon partitë politike apo koalicionet të zbatojnë strategji dhe metoda në zgjedhjet parlamentare që synojnë të rrisin në maksimum fitimet zgjedhore duke shtrembëruar shpërndarjen e mandateve plotësuese në favor të tyre.

Në nenin 65 që është parashikuar dhe propozuar nga relatorët, saktësohen periudhat zgjedhore. Në të njëjtën kohë relatorët propozuan edhe shfuqizimin e pjesës së 12-të të Kushtetutës “Komisioni Qëndror i Zgjedhjeve”.

Gjatë diskutimit në parim relatorja e grupit parlamentar të PD-së A. Trashani, përveç propozimeve të paraqitura në bashkëpunim me relatorin F. Xhafaj, parashitroi para Komisionit të Ligjeve edhe disa propozime të reja për amendime në Kushtetutë. Këto ndryshime nuk janë rastësore, por janë debatuar gjerësisht prej kohësh. Këto kishin të bënin me:

- procedurat kushtetuese për zgjedhjen e Presidentit të Republikës (nenet 87 dhe 88), si dhe amendimin e nenit 93;
- propozimet për një formulim të ri bashkëkohor në lidhje me mocionin e besimit dhe mocionin konstruktiv të mosbesimit (nenet 104 dhe 105);
- përcaktimin e mandatit kohor 5-vjeçar të Prokurorit të Përgjithshëm me të drejtë rizgjedhjeje (neni 149).

Gjatë diskutimit në parim të amendamenteve të Kushtetutës, morën pjesë në mbledhjen e Komisionit edhe përfaqësues nga partitë e tjera parlamentare si N. Ceka, A. Starova, N. Shpani, F. Gjini, etj., të cilët shprehën opinionet e tyre në lidhje me amendimin e sistemit zgjedhor në Kushtetutë. Gjithashtu, anëtari i Komisionit, S. Braho, depozitoi një amendament për nenin 64 të Kushtetutës.

Në mbledhjen e datës 14 prill, Komisioni i Ligjeve vijoi me shqyrtimin nen për nen të amendamenteve të paraqitura tashmë nga deputetët e të dy grupeve parlamentare. Relatorja Trashani, në emër të grupit të deputetëve të PD-së deklaroi heqjen dorë nga propozimi për amendimin e nenit 93 të Kushtetutës, që kishte të bënte me kundërfirmimin e dekreteve të Presidentit. Komisioni miratoi nenet e riformuluara nga të dy relatorët, si dhe propozimin për shfuqizimin e pjesës së 12-të të Kushtetutës.

Në mbledhjen e datës 16 prill, Komisioni i Ligjeve vijoi me shqyrtimin e neneve të tjera të propozuara nga deputetët e Grupit Parlamentar të PD-së. Diskutimi në Komision u zhvillua mbi bazën e një teksti të integruar me propozimet e të dy palëve, të cilat u formalizuan me firmat e më shumë se 1/5 së deputetëve.

Projektligji i integruar shoqërohet nga një relacion shpjegues, i cili jep argumentat juridike për domosdoshmërinë e amendamenteve të propozuara. Përveç komenteve për sistemin zgjedhor, relacioni sqaron edhe propozimet e reja për procedurën e zgjedhjes së Presidentit të Republikës, me qëllim shmangien e krizave politike dhe institucionale të panevojshme, të cilat do të çonin në zgjedhje të parakohshme. Gjithashtu propozimet për ndryshimin e neneve 104 dhe 105 të Kushtetutës që kanë të bëjnë me mocionin e besimit të Kryeministrit të vendit dhe me mocionin e mosbesimit të paraqitur nga 1/5 e deputetëve, synojnë shmangien e krizave institucionale që vijnë si rezultat i presioneve politike të koalicioneve qeverisëse dhe rritjen e stabilizimit të qeverisjes së vendit. Duke përcaktuar një mandat kohor për Prokurorin e Përgjithshëm, propozuesit synojnë që të sjellin edhe këtë institucion në të njëjtën linjë me të gjitha institucionet e tjera kushtetutese të cilat kanë mandate të përcaktuara.

Komisioni diskutoi dhe votoi nenet 1, 6, 9, 10 dhe 11 të projektligjit. Relatorët u ngarkuan të saktësojnë formulimin e neneve të tjera mbi bazën e sygjërimeve që u bënë në Komision.

Në këtë mbledhje deputeti S. Braho depozitoi një amendament tjetër në komision, në lidhje me nenet 87 dhe 149 të Kushtetutës.

Në mbledhjen e datës 18 prill, anëtarët e Komisionit të Ligjeve rimorën në shqyrtim vetëm nenet për të cilat kishin punuar relatorët, konkretisht nenet 2, 3, 4, 5, 7 dhe 8 të projektligjit.

Në këtë mbledhje, në lidhje me nenin 5 të projektligjit, që ndryshon nenin 87 të Kushtetutës për procedurat për zgjedhjen e Presidentit të Republikës, një grup prej më shumë se 1/5 e deputetëve të Kuvendit, depozituan në Komision një amendament për ndryshimin e këtij neni, i cili kishte në thelb të tij zgjedhjen e Presidentit nga populli. Pas votimit në Komision, amendamenti me 13 vota kundër dhe 5 pro nuk u miratua nga Komisioni i Ligjeve.

Komisioni me 13 vota pro dhe 5 kundër miratoi amendamentin e paraqitur në tekstin integral të projektligjit, sipas propozimit të dy relatorëve.

Në përfundim të shqyrtimit të projektligjit, me votimin në tërësi me 16 vota pro dhe 2 kundër, Komisioni i Ligjeve u shpreh dakort që ky projektligj të kalojë për miratim në seancë plenare.

Drafti përfundimtar i integruar, i miratuar nga Komisioni i Ligjeve dhe i mbështetur për çdo nen me firmë të mbi 28 deputetëve, nga ana formalo-juridike është në përputhje me Kushtetutën, nenin 177.

Komisioni i Ligjeve ka respektuar të gjitha procedurat e parashikuara në Rregulloren e Kuvendit, sipas Krerëve V dhe VI të saj.

Dispozitat e projektligjit, që i paraqiten seancës plenare për miratim me shumicën e cilësuar prej 2/3 të të gjithë anëtarëve të Kuvendit, janë firmosur nga më shumë se 1/5 e të gjithë deputetëve.

Relatorët

Arenca TRASHANI

Fatmir XHAFAJ

KRYETARI

Fatos BEJA